

Gyűjtő: LAMITANY ORSOLYA
Gyűjtés ideje: 1995.

TART:

PAÁL ISTVÁN BOLOBÉLY HADJATEKA
A RIPPLE-KÖNYV MŰZSEUMI NÉPRAJZI
GYŰJTEMÉNYBEN.

3 lap

LOGIC

FÖLDRAJZI MUTATÓ: CSURGÓNYTÓY M. ÁRTON
SZÁM MUTATÓ: XV, A, 8

Paál István borbély hagyatéka
a Rippl-Rónai Múzeum néprajzi gyűjteményében

1995. májusában Csurgónagymartonban Paál István falusi borbély hagyatékára bukkantam , amely nemcsak a borbély mesterség eszköz-készletét jelenti , hanem kedvenc időtöltésének a fotózásnak a megmaradt negatív kópiáit is.

Paál István szakmáját tekintve borbély volt, de már gyermekként érdekelte a fotografálás . Önképzés formájában szakkönyvekből sajátította el a laboráláshoz szükséges ismereteket , hogy a filmeket otthon előhívhatta , nagyíthassa és másolatokat készíthessen róluk. 1908-ban született Budapesten . Apja Paál Ignác a vasútnál dolgozott, mint vonalfelvigyázó. 1919-ben a család már Csurgón élt. István az elemi iskolát befejezve, gimnáziumba iratkozott, ahol eredményesen fejezte be a négy osztályt.

Tizenhat éves volt , amikor súlyos baleset érte a jégpályán. A gerince megsérült . Budapesten műtötték meg, de sajnos maradandó karosodást szenvedett.

A hosszantartó betegsége alatt, nagyon sokat olvasott. A fotózás iránti vonzalma is ez idő tájt alakulhatott ki .

A gimnázium befejezése után a jegyzőségen kapott állást. Mivel az ülőfoglalkozást orvosai nem ajánlották neki, ezért más pálya után kellett nézni.

A család jól ismerte Garács Ferenc borbélyt, ezért szülei azt ajánlották neki, hogy tanulja ki nála a mesterséget.

1929-ben állt be hozzá inasnak, 1931-ben szabadult fel , mint segéd. Az első fényképezőgépét is az 1930-as évek elején vette .

Mint borbélysegéd nemcsak Csurgón dolgozott, hanem Csurgónagymartonba is kijárt.

Az első jegyzetfüzetét 1933-ba nyitotta meg azzal a 100 nagymartoni személlyel , akiknél rendszeresen dolgozott.

Pontos nyilvántartást vezetett arról , hogy ki mikor és mennyit fizetett neki.

pl." 1. Kiss József

1934.dec 1-én 40 kg búza jár

1933. den 1-ig fizetve

1934 .dec. 1-ig 40 kg fiz."

" 58. Cserti János

1934 márc.1-ig 2 P.f.

jun.1-ig 2 P.

1935 dec. 1-ig 1 akó bor f."

" 64. Soós Ferenc

1934.febr.1-ig 40 kg b.

60 kg rozs

1935 máj.1-ig 80 kg b. f.

A visszaemlékezésekből kitűnik, hogy mozgékony , minden iránt érdeklődő ember volt Paál István.

A házakat járva a vállára tett börtarisznyában nemcsak a borbélyszerszámok kaptak helyet , hanem a fényképezőgép is.

A nagy munkák idején gyakran ment ki az emberek után a mezőre, vagy a hegybe, hogy pihenőkor megnyírja és megborotválja őket.

A falu lakóival az évek során nagyon jó kapcsolata alakult ki. Ennek eredménye az lett, hogy bármikor szívesen vették ha lefotózta őket, akár munkaközben, akár ünnep alkalmával.

Az emberélet fordulóihoz kötődő eseményekre családok szívesen meghívták- keresztelés, házasságkötés, temetés- hogy örömuiket, bánatukat megosszák vele , és közben a család részére fényképfelvételeket készítsen.

A családok a mai napig őrzik Paál István fotóit.

Két család fényképtárából kiválogattuk azokat a felvételeket, amelyeket ő készített a család és a rokonság tagjairól.

Kokas Sándoréknál 75 db beazonosítható felvétel maradt meg az 1930 -as évektől az 1970-es évekig, míg Balogh Sándoréknál 56 .

Somogy Megyei Múzeum
Rippl-Rónai Múzeum
Néprajzi Adattár

A parasztcsaládok fényképezkedési alkalmai a század első felében korlátozott számúak voltak. Egy-két családfotót készítettek, a szülők, a nagyszülők vetették le magukat, és a háborúba induló apáról, fiúról készült fényképész által felvétel.

A begyűjtésre került 1484 db negatív értékes részét fogja jelenteni néprajzi gyűjteményünknek, mert segítségükkel végig tudjuk követni egy falu életét közel fél évszázadon keresztül.

A közel másfélezer darab negatív, témáját tekintve több csoportba sorolható. Jelentős számú a kisgyermekről készített portré, a családfotó, a munkalakalmakhoz (szüret, aratás, cséplés) kapcsolódó csoportkép és az emberélet fordulóiról készített felvétel.

A fotók szakszerű rendezését és vizsgálatát 1996-ra tervezzük.

Ezzel egy időben, a Rippl-Rónai Múzeum néprajzi kamaratermében időszaki kiállítást nyitunk az özvegy birtokában megmaradt műhelyberendezésből (1957-ben vásárolt a faluban házat, ahol műhelyet is berendezett), a múzeumnak átadott eszközkészletből és kb. 50 db fényképfelvételből.

L. Kapitány Orsolya
néprajzkutató